

Piše:
Vesna Premović

Novartisov evropski svet delavcev (Novartis Euroforum – NEF)

V slovenskem prostoru je manj znanega o evropskih svetih delavcev. Odločitve vodstva povezanih podjetij imajo lahko vpliv na več držav, zato je 22. septembra 1994 Svet Evropske unije sprejel Direktivo 94/45/ES, ki ureja ustanavljanje evropskih svetov delavcev in postopke obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju skupnosti. Podjetja v Sloveniji, tudi Lek d.d., ki so del večjih evropskih korporacij, so vključena v evropske svete delavcev, ki so bili ustanovljeni na podlagi omenjene direktive.

Lek, član skupine Sandoz, je **eden ključnih stebrov Novartisa**, ki je vodilna farmacevtska družba na svetu. Skupina Novartis, ki v svojih družbah zaposluje približno 118.000 ljudi, je leta 1997 ustanovila Novartisov evropski svet delavcev, imenovan **Novartis Euroforum (skrajšano NEF)**. V nadaljevanju predstavljamo delovanje tega organa soupravljanja na evropski ravni, katerega člani so tudi **trije predstavniki sveta delavcev Leka d.d.**

Namen in organiziranost NEF-a

Osnovni namen tega organa je **obveščanje zaposlenih in posvetovanje**. Je odlično sredstvo za izmenjavo informacij s ključnimi nosilci odločanja v poslovanju. V času vse večje globalizacije podjetij je za delavce zelo pomembno, da so globalno dejavni in povezani ter pravočasno seznanjeni z vsemi spremembami, ki se dogajajo v povezanih družbah. Zato je pomembno skupno sodelovanje in dobro globalno delovanje ter izmenjava izkušenj med zaposlenimi v posameznih državah.

Prvo srečanje Novartisovega sveta delavcev je potekalo **na sedežu družbe v Baslu od 14. do 16. maja 1997**. Kot rezultat združitve med Sandoz AG in Ciba-Geigy AG v Novartis AG, so predstavniki

zaposlenih sprejeli odločitev, da nadaljujejo z mehanizmi za obveščanje in posvetovanje na podlagi obstoječega dogovora Ciba z nekaterimi spremembami, ki so jih predlagali predstavniki zaposlenih. Ker je sedež skupine Novartis izven Evropske unije, so se dogovorili, da se bo zaradi lokacije generičnega dela skupine (mestece Kundl), **uporabljalo pravo Republike Avstrije**.

S ciljem zagotoviti mehanizem za obveščanje, dialog in posvetovanje, ki upošteva Novartisove organizacijske in upravljalske strukture ter kulturne in poslovne razlike, ki obstajajo v sodelujočih državah, je bil sklenjen **sporazum o Novartisovem Euroforumu**. S tem je bila zagotovljena pravna podlaga za neposreden dialog med vodstvom Novartisa in zaposlenimi iz sodelujočih držav za **nadnacionalne zadeve v Evropi**, ki imajo vpliv na zaposlene in hkrati priložnost za predstavnike v NEF, da imajo dostop do vodstva Novartisa in s tem možnost, za posredovanje različnih pogledov in perspektiv. Pogajanja ne sodijo v obseg NEF-a. Bistveno je, da se obveščanje in posvetovanje opravi pravočasno. Upravni odbor NEF-a lahko daje **priporočila** v zvezi s specifičnimi vprašanji o upravljanju, ki jih naslovijo predsedniku NEF-a, ki jih posreduje menedžmentu, do katerih se mora ta **opredeliti v štirih tednih**.

Vsi vključeni si prizadevajo za **izboljšan dialog in odnose med vodstvom družbe in zaposlenimi**, s ciljem povečati zaupanje in se izogniti socialnim konfliktom in zmanjšati negativen vpliv sprememb na zaposlene.

Članstvo NEF-a

Članice so v skladu s čl. 3/2 direktive Evropskega sveta 94/45/ES **družbe, katerih lastnik je Novartis, v naslednjih državah**: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Hrvaška, Malta, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Švica in Velika Britanija.

Število članov NEF-a je določeno na podlagi števila zaposlenih v posamezni pravni entiteti, in sicer:

- med 100 in 900 zaposlenih = 1 član
- med 900 in 1.700 zaposlenih = 2 člana
- več kot 1.700 zaposlenih = 3 člani
- več kot 5.000 zaposlenih = 4 člani

V letu 2016 ima NEF-a **skupaj 46 članov**. Člani so izvoljeni za dobo **štirih let** in so lahko ponovno izvoljeni. Člane in njihove namestnike izvolijo člani sveta delav-

cev oziroma zaposleni v vsaki sodelujoči državi v skladu z nacionalno zakonodajo. Slovenski predstavniki so izvoljeni **izmed članov sveta delavcev**. V državah, kjer nimajo organiziranih svetov delavcev, člane NEF-a volijo vsi zaposleni.

Organi NEF-a

NEF tvorijo:

- upravni odbor,
- predsednik in
- koordinator ter namestnik koordinatorja.

V **upravni odbor** člani NEF-a izmed sebe izvolijo **6 članov** (izmed katerih morata biti vsaj 2 člana iz držav z manj kot 1.700 zaposlenimi). Mandat članov upravnega odbora traja **dve leti**, člani so lahko ponovno izvoljeni. Člani upravnega odbora izvolijo **koordinatorja in namestnika koordinatorja**.

Naloge upravnega odbora so: sodelovati s predsednikom, uskladiti datum, kraj in dnevni red letnega srečanja in vmesnih srečanj upravnega odbora in predsednika ter komuniciranje s člani NEF-a. Srečujejo se **štiri do šestkrat letno**.

Predsednik NEF-a, ki ga **določi vodstvo Novartisa**, skrbi za pripravo dnevnega reda za vsako sejo NEF-a v soglasju z upravnim odborom in zagotavlja, da poslovanje NEF-a poteka na pošten in konstruktiven način, izvaja priprave in organizacijo ter vodenje sestankov NEF-a, skrbi za posodobljen seznam članov in namestnikov ter predlaga, pripravi in posreduje ustrezne informacije za upravni odbor in člane NEF-a.

Zapisniki sej so v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem in španskem jeziku. Verodostojna različica je v angleškem jeziku. Na letnem srečanju je poskrbljeno za **simultano prevajanje** v angleščino, francoščino, nemščino, italijanščino in španščino.

Način delovanja

NEF se sestaja **enkrat letno**, praviloma pozno spomladi, izmenično **v različnih evropskih državah**. **Izredne seje NEF-a** se skliče v primeru izrednih dogodkov, ki vplivajo na najmanj 2 državi članici, in sicer na zahtevo upravnega odbora, vendar v dogovoru z vodstvom Novartisa. Člani upravnega odbora prejmejo predlog teme za obravnavo na letnem srečanju **najmanj 8 tednov** pred datumom sestanka, končni dnevni red pa vsi člani prejmejo **vsaj 4 tedne pred sejo**. Udeleženci letnih srečanj so poleg članov **tudi kadrovske direktorji** iz

vseh Novartisovih divizij, držav in funkcij (letos približno 25), ki so na voljo za odgovore na vprašanja iz držav članic in za izboljšanje odnosov s člani NEF-a, ki so predstavniki zaposlenih iz njihovih držav. **Stroške udeležbe** na NEF srečanjih krijejo podjetja predstavnikov iz posamezne države. Letno srečanje NEF-a **traja tri dni**.

Prvi dan je **pred-srečanje**, ki je namenjeno spoznavanju novih članov in volitvam upravnega odbora, internemu izobraževanju članov (o novostih na področju evropske zakonodaje) ter pripravi vprašanj in strategije za srečanje z vodstvom.

Teme letnih srečanj so s področja dialoga in vključujejo vsa pomembna vprašanja, ki vplivajo na skupino Novartis ali vsaj dve Novartisovi podjetji iz različnih držav članic. Najvišji predstavniki vodstva Novartisa (predsednik Novartisa in najožje vodstvo Novartisa ter posameznih divizij in funkcij) predstavijo aktualne informacije in podatke o gospodarskih in finančnih razmerah ter razvoju, poslovne, proizvodne in prodajne informacije, informacije o naložbah, podatke o zaposlenosti, spremembah v organizaciji, združitvah, prevzemih, zmanjšanju števila zaposlenih ali zaprtju posameznih podjetij v skupini Novartis, ter odgovarjajo na **splošna vprašanja**, kamor štejemo kadrovske politiko, zdravje, varnost in okolje, novo proizvodno tehnologijo in metodologijo dela, racionalizacije in podobno. Po predstavitvi posameznih tem predstavniki vodstva odgovarjajo na **posebna vprašanja članov**, s čimer člani dobijo priložnost iz prve roke dobiti odgovore in dodatne informacije o zadevah, ki zanimajo posamezno državo članico.

Zadnji dan je namenjen tako predstavitvi in odgovorom kadrovske direktorjeve na zastavljena vprašanja kakor tudi ključnemu sestanku upravnega odbora, ki na podlagi vseh predstavitev in prejetih odgovorov s strani vodstva sprejme zaključke srečanja in jih v obliki zaključne izjave posreduje vsem članicam srečanja.

Leta 2008 je **Lek d.d. kot organizator letnega srečanja** v Ljubljani zelo uspešno gostil vse predstavnike NEF-a in visoke goste iz vodstva Novartisa. Letos v začetku julija je bilo srečanje na sedežu družbe Novartis v Baslu.

Posredovanje informacij zaposlenim in zaupnost podatkov

Člani NEF-a so odgovorni za **posredovanje prejetih informacij zaposlenim zno-**

traj svojih držav. Slovenski predstavniki člani NEF-a imajo že utečeno prakso, da na prvi naslednji seji sveta delavcev v Sloveniji **predstavijo poročilo** o celotnem dogajanju na letnem srečanju Novartisovega sveta delavcev. Najpomembnejše poudarke in zaključke srečanja se zapiše v zapisnik seje, da so z njimi seznanjeni vsi zaposleni v podjetju.

V skladu z Novartisovimi vrednotami in vedenji vodstvo spodbuja odprto komunikacijo, vendar pa so vsi udeleženci, kot tudi zunanji strokovnjaki, **zavezani k molčečnosti** v zvezi z vsemi informacijami, ki jih Novartis označuje kot zaupne.

Člani NEF-a in njihovi namestniki ne smejo biti ovirani pri izpolnjevanju svojih obveznosti, kot člani NEF-a morajo imeti enako zaščito delovnih mest v skladu z nacionalno zakonodajo v državi, kjer so zaposleni.

Zaključne misli

V zadnjih nekaj letih, smo bili zaposleni priča ključnim organizacijskim in funkcijskim spremembam znotraj družb Novartisa, ki so bistveno vplivale na število zaposlenih v posameznih državah članicah NEF-a. V primerih, ko spremembe vplivajo na vsaj dve državi članici, je vodstvo Novartisa o tem obvestilo upravni odbor NEF-a, ki je nato organiziral nadaljnje aktivnosti. Namen tega je **obveščati zaposlene in vzpostaviti dialog**. Prav tako je na tak način možno na evropski ravni izpeljati **posvetovanje o zadevah lokalnega značaja** ter izvesti postopek posvetovanja svetov delavcev z vodstvom znotraj posameznih držav. V opisanih primerih je upravni odbor po opravljenih srečanjih z lokalnimi predstavniki NEF-a pripravil **izjavo**, ki je vsebovala uvodni del z navedbo znanih dejstev o aktivnostih, opredelil tveganja za poslovanje (našteta možna tveganja upoštevajo doslej pridobljene podatke) in priporočila z zaključki in pričakovanji od vodstva, da vse pripravljeno podrobno preuči in v čim večji meri upošteva pri zaščiti zaposlenih.

Na podlagi tovrstne izjave se vodstvo Novartisa seznanja z zaključki postopka posvetovanja in obveščanja o posamezni zadevi (v skladu s pogodbo NEF-a). V primeru naknadno ugotovljenih večjih sprememb od prvotno planiranih in izvedenih si NEF pridržuje pravico tudi do ponovnega odprtja procesa posvetovanja.

Bistveni poudarek tovrstnih srečanj je **možnost dvosmernega pogovora o spre-**

membah, s katerimi se soočajo podjetja v skupini Novartis in možnost, da zaposleni dobijo ustrezne odgovore vodstva ter hkrati zavedanje, da obstaja organ, prek katerega zaposleni lahko najvišjemu vodstvu Novartisa **posredujejo svoje predloge, pobude in pričakovanja**. Poleg tega lahko zaposleni skozi tak inštrument prenesejo vodstvu morebitne skrbi in pomisleke tistih

sodelavcev iz svojega okolja, na katere spremembe najbolj vplivajo (pri organizacijskih spremembah, razvoju poslovanja, globalnih tržnih iniciativah, prenosu in zmanjšanju števila zaposlenih...).

Zelo pomemben element tovrstnih srečanj je nedvomno tudi **medsebojno druženje članov**, ki v neformalnem delu vsakoletnega srečanja (ogledi lokalnih zna-

menitosti, skupne večerje z vodstvom in kadrovskimi direktorji) pomembno prispevajo k lažjemu pretoku informacij o dogajanju v posameznih državah, spletnanju medsebojnih prijateljskih vezi in širjenju dobrih praks ter večji medsebojni povezanosti in spoznavanju predstavnikov zaposlenih s člani najožjega vodstva Novartisa.

Piše:
Alojzij Boc

Vsebina in zaključki letošnjega strokovnega posveta Združenja svetov delavcev Slovenije

Združenje svetov delavcev Slovenije (ZSDS) med drugim vsako leto organizira tudi jesenski dvo-dnevni strokovni posvet članov, ki je namenjen oblikovanju različnih strokovnih podlag za učinkovitejše delovanje svetov delavcev v praksi. Letos je potekal 17. in 18. oktobra na Bledu.

Tovrstni strokovni posveti ZSDS, kot rečeno, po svoji vsebini niso namenjeni izobraževanju, torej predvsem pridobivanju novih potrebnih znanj za opravljanje soupravljalških funkcij, ampak so posveti v pravem pomenu besede. To pomeni, da se člani združenja na njih lotevajo predvsem poglobljenega proučevanja posameznih izbranih tematik iz delokroga svetov delavcev s ciljem, da si na tej podlagi oblikujejo tudi ustrezne **skupne usmeritve, priporočila, napotke in strokovne pripomočke**, ki jih nujno potrebujejo za večjo učinkovitost pri svojem delu..

Na ta način je v vseh teh **dvajsetih letih delovanja ZSDS** nastalo že ogromno tovrstnih **strokovnih podlag**, ki danes predstavljajo skorajda že nepogrešljivo oporo svetom delavcev pri njihovem vsakdanjem delovanju v podjetjih. Ključna področja so v omenjenem smislu tako že dolgo ustrezno »strokovno pokrita«, z vsakim takšnim strokovnim posvetom pa se že izoblikovane strokovne podlage le še dodatno poglobljajo in nadgrajujejo.

Letošnji strokovni posvet na Bledu je bil posvečen **dvema temeljnima vsebinskima sklopoma**, in sicer:

- uresničevanju t. i. nadzorne funkcije svetov delavcev in sodelovanju svetov delavcev z Inšpektoratom za delo RS (IRSD) in
- aktualnim vprašanjem razvoja ekonomske demokracije v Sloveniji.

Prvi dan posveta je bil v celoti namenjen prvemu vsebinskemu sklopu, delo in razprave (plenarno in po skupinah) pa so vodili **najvišji predstavniki IRSD**, in sicer: Nataša Trček, glavna inšpektorica RS za delo, Tanja Cmrečnjak Pelicon, višja svetovalka v Inšpekciji nadzora delovnih razmerij IRSD in Slavko Kristofelc, direktor Inšpekcije za varnost in zdravje pri delu. Sprejeta **priporočila o »proaktivnem« delovanju svetov delavcev** na področju uresničevanja svoje nadzorne funkcije in **konkretni pripomočki (opomniki)** za tovrstno angažiranje svetov delavcev, so zaradi svoje širše uporabnosti v celoti objavljeni tudi v

tej reviji (rubrika: Za učinkovito soupravljanje).

Drugi dan posveta, namenjen drugemu od zgoraj navedenih vsebinskih sklopov, se je začel s pogovorom z gostoma iz slovenske politike – **Tadejem Slapnikom**, državnim sekretarjem v Kabinetu predsednika Vlade RS, in **Janom Škobernetom**, poslancem poslanske skupine SD v Državnem Zboru RS, ki sta udeležencem podala nekaj najpomembnejših informacij o dogajanjih na področju razvoja različnih vidikov ekonomske demokracije v Sloveniji. V nadaljevanju pa sta bila predmet podrobnejše predstavitve in obravnave še **predloga dveh pomembnih predpisov s tega področja**, in sicer predlog Zakona o delavskih odkupih in predlog prenovljenega Kodeksa upravljanja javnih delniških družb.

Predlog Zakona o delavskih odkupih sta podrobneje pojasnila predstavnik Socialnih demokratov, ki so bili sicer tudi pobudniki in pripravjalci osnutka tega zakona, Jan Škoberne in Gorazd Prah, ki sta se v svoji razpravi med drugim posebej oprede-